

## **Kendelse af 11. december 2023 i faglig voldgift 2023-559:**

**Fagligt Fælles Forbund (3F)**  
(forhandlingssekretær Svend-Aage Poulsen)

**mod**

**Dansk Industri Overenskomst III (DI)**  
**for**  
**J.T.I. Gulventreprise A/S**  
**CVR-nr. 18830337**  
(chefkonsulent, advokat Mathias Staugaard Nielsen)

### **1. Uoverensstemmelsen**

Sagen angår arbejde betegnet som ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomsten mellem 3F og DI. Spørgsmålet er, om sådant arbejde også kan udføres under Bygge- og Anlægsoverenskomsten mellem 3F og DI.

### **2. Sagens behandling ved faglig voldgift**

Sagen er den 6. november 2023 forhandlet for en faglig voldgiftsret med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som formand og opmand og følgende partsudpegede medlemmer: forhandlingssekretær Mark Christensen og konsulent Michael Christian Severinsen, begge 3F, chefkonsulent Henrik Olesen og konsulent Søren Høgsberg Handberg, begge DI.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaring af:

- A, faglig sekretær, 3F Esbjerg,
- B, 1990-2016 ansat i 3F, 1995-2016 forhandlingssekretær med ansvar for bl.a. Gulvoverenskomsten, Bygge- og Anlægsoverenskomsten og Asfaltoverenskomsten,
- C, selvstændig gulvrådgiver, siden 2010 medlem af Gulvsektionen, Gulvbranchens arbejdsgiverforening,
- D, adm. direktør, JTI Gulventreprise A/S.

Under sagens behandling enedes parterne om at koncentrere sagen om den foran i afsnit 1 nævnte problemstilling, således at der alene skal tages stilling til påstandene gengivet nedenfor i afsnit 3.1.1.

Da der efter procedure og de partsudpegede medlemmers votering ikke blandt disse var flertal for eller enighed om en afgørelse, skal denne træffes af opmanden. Parterne er enige om, at det kan ske ved kendelse med en begrundelse for resultatet og uden fuldstændig sagsfremstilling og gengivelse af de afgivne forklaringer og parternes procedurer, jf. arbejdsretslovens § 28, stk. 5.

### **3. Opmandens sagsbeskrivelse, begrundelse og resultat**

#### **3.1. Sagen**

**3.1.1.** Klager har nedlagt påstand om, at Bygge- og Anlægsoverenskomstens fagområde ikke dækker den indklagede virksomheds produkter, Epoxygulve, Polyuretangulve, Ucrete, Parkering, Stentæppe og Flydespartelgulv, udført som fugefri gulve som beskrevet i Gulvoverenskomstens § 1, stk. 2.

Indklagede har påstået frifindelse.

**3.1.2.** Gulvoverenskomsten 2023 indledes med følgende bestemmelse:

*”§ 1. Overenskomstens område*

*Dækningsområde*

1. Overenskomsten er landsdækkende ...

*Fagområder*

2. Overenskomsten er dækkende for arbejde, som er omfattet af priskurant til gulvoverenskomsten samt fugefri gulve, gulvafslibning og overfladebehandling af gulve.”

Gulvoverenskomsten går tilbage til 1969, hvor der blev indgået overenskomst mellem Foreningen af danske gulvfabrikanter og gulvbelægningsfirmaer (FAGU) og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København. I 1994 blev Foreningen af danske gulvfabrikanter og gulvbelægningsfirmaer videreført som en sektion under Gulvbranchens Arbejdsgiverforening (GAF). Overenskomsten mellem FAGU og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening blev videreført. I 1995 tilkendegav GAF i et brev af 18. januar, at foreningen var ”positivt

indstillet overfor at igangsætte drøftelser om prislistespørgsmål i relation til flydende gulve, magnetgulve, industrigulve m.m.” I 1998 blev overenskomsten udbygget og gjort landsdækkende ved, at den på arbejdstagersiden blev indgået med SiD (nu 3F) i stedet for den københavnske fagforening. I et brev af 25. august 1998 oplyser GAF, at der var behov for denne udvidelse ”i forbindelse med at GAF har udvidet sit aktivitetsområde til at omfatte området: fugefri gulve”. I 2004 blev bestemmelse om overenskomstens område indskrevet i overenskomsten som § 1 med en fagområdeangivelse, hvorefter overenskomsten var ”dækkende for arbejde med fugefri gulve, forefaldende arbejdsmandsarbejde ved tæppeleverancer andre banevarer samt gulvafslibning og overfladebehandling”.

Gulvbranchens Arbejdsgiverforening havde samtidig en gulvoverenskomst med Forbundet Træ-Industri-Byg i Danmark (TIB). Denne overenskomst var ”dækkende for arbejde, som er omfattet af priskurant til gulvoverenskomsten samt gulvafslibning og overfladebehandling af gulve”.

I 2012, efter TIB i 2011 var blevet en del af 3F, blev de to overenskomster sammenskrevet til en ved ændring af de hidtidige formuleringer til den nugældende.

**3.1.3. Bygge- og Anlægsoverenskomsten 2023 indledes med følgende bestemmelse:**

*”Gyldighedsområde*

1. Overenskomsten med tilhørende akkordtidsfortegnelser gælder for ikke-permanente arbejdspladser i hele landet ...
2. Overenskomsten er ved overenskomstfornyelsen 2004 sammenskrevet med Bygge- og Anlægsoverenskomsten mellem SiD og BYG
3. Overenskomsten omfatter samme arbejdsmæssige gyldighedsområde som hidtil, og arbejde, som arbejdsmæssigt kan udføres af struktører og specialarbejdere (tillært arbejde).  
...”

**3.1.4.** Der er ikke i Gulvoverenskomsten eller Bygge- og Anlægsoverenskomsten bestemmelser om deres indbyrdes forhold.

Gulvoverenskomsten og Bygningsoverenskomsten, som også er indgået mellem 3F og DIO III (tidligere Dansk Byggeri), indeholder derimod indbyrdes afstemte bestemmelser om

overenskomstdækning af virksomheder med overvejende, henholdsvis ikke-overvejende gulvarbejde.

Bestemmelsen herom i Gulvoverenskomsten er sålydende:

*”§ 2. Nyoptagne virksomheder*

Når en virksomhed melder sig ind i DIO III gælder følgende:

...

*Nye medlemmer af DIO IIIs gulvsektion*

3. Nye medlemmer af DIO III, som overvejende udfører gulvarbejde omfattes af Gulvoverenskomsten og nye medlemmer af DIO III, som udfører gulvarbejde, men hvor gulvarbejdet ikke udgør virksomhedens overvejende beskæftigelse, omfattes af Bygningsoverenskomsten mellem DIO III og Fagligt Fælles Forbund.”

En tilsvarende bestemmelse findes i Bygningsoverenskomsten 2023 § 3, stk. 3.

**3.1.5.** Uddannelse til gulvlægger er en erhvervsuddannelse af 4-5 års varighed, som indgår som et speciale sammen med uddannelse til tømrer og tagdækker i ”Træfagernes byggeuddannelse”, hvorom det i UddannelsesGuiden udgivet af Børne- og Undervisningsministeriet bl.a. hedder:

”På træfagernes byggeuddannelse lærer du at bygge og arbejde med træ, men også med forskellige andre byggematerialer, fx kork”.

Byggeriets Uddannelser – et fælles sekretariat for uddannelserne inden for bygge- og anlægsområdet, som ledes af en bestyrelse, som er paritetisk sammensat af 4 medlemmer fra DI og 4 medlemmer fra 3F – beskriver på sin hjemmeside gulvlæggerarbejdet således:

”Gulvlæggerarbejdet starter under det synlige gulv med at oprette og spartle ujævnheder, så det færdige resultat er helt i tip. Gulvlæggeren arbejder blandt andet med træ, linoleum, vinyl, kork, gummi, filt, folie og tekstiltæpper og meget andet.

Det er også gulvlæggeren, der giver rummet den afsluttende finish med fodpaneler og fejelister, og der kan også udføres udsmykninger med mønstre, borter og dekorationer i forskellige materialer.

...”

**3.1.6.** Klager har i klageskriftet anført, at betegnelsen ”Fugefri gulve” dækker over flere typer af gulve. Klager har herved henvist Dansk Industris hjemmeside. Dansk Industri omfatter Gulvsektionen, Gulvbranchens arbejdsgiverforening. På Dansk Industris hjemmeside er der under ”Gulvbranchen” en side med ”Gulvfakta” og herunder følgende beskrivelse:

***”Fugefri gulvbelægnings***

Fugefri gulve er belægnings, der lægges som mørtel eller i flydende form, og som efter hærkning giver en sammenhængende gulvflade.

***Om fugefri gulvbelægnings***

..

Fugefri gulve består af et meget bredt spektrum af produkter, og mange af produkterne fremstilles i adskillige varianter og tykkelser. Fælles for alle fugefri gulve er, at de er mere eller mindre flydende produkter. De tynde gulvbelægnings følger undergulvet, mens de tykkere gulvbelægnings til en vis grad udfylder ujævnheder i gulvet.

***3 typer fugefri gulve***

Fugefri gulve kan overordnet opdeles i hærdeplastbaserede, bitumenbaserede og cementbaserede og kan opdeles i disse produktgrupper:

***Hærdeplastbaserede gulve***

- Epoxy
- Polyuretan
- Acryl

Hærdeplastbaserede gulve kan udføres i lagtykkelser mellem 0,1 mm til 12 mm.

***Bitumenbaserede gulve***

- Støbeasfalt

Støbeasfalt udføres normalt i ca. 25 mm lagtykkelse.

***Cementbaserede gulve***

- Designgulve
- Microment

Designgulve (New Yorker-gulve) udføres normal I 5-12 mm lagtykkelse.

Microment er et polymerforstærket cementbaseret gulv, der udføres i flere og meget tynde lag.

Der findes andre produktgrupper som fx Terrazzo, Magnesit og flere variationer af blandingsprodukter. ...”

B har forklaret, at han er enig i den indledende beskrivelse af flydende gulve. De hærdeplastbaserede gulve er omfattet af Gulvoverenskomsten. De bitumenbaserede gulve er derimod ikke omfattet af Gulvoverenskomsten, men af Asfaltoverenskomsten. Han kan ikke ud fra beskrivelsen af cementbaserede gulve sige, hvilken overenskomst de er omfattet af; mørtel kan være så tyndt, at det lægger sig pænt. Forevist beskrivelsen på Vesla Gulve A/S' hjemmeside af belægningstyperne Epoxygulv, Polyuretangulv, Terrazzogulv med epoxy, Firenzegulv med flydemørtel og Naturstensgulv bestående af sten blandet op med klar epoxy har han forklaret, at samtlige typer efter hans opfattelse er fugefri gulve.

C har forklaret, at gulvlægning med linoleum, tæpper og vinyl er under Gulvoverenskomsten. Gulvarbejde har snitflader til tømrer-, murer- og malerarbejde. Lægning af trægulv er nok lige så meget tømrerarbejde. Der sker løbende en materialeudvikling; han ved ikke, hvilken overenskomst lægning af stentæppe (sten plus epoxy) eller terrazzo (sten plus cement) er omfattet af. Skumbeton og flamingobeton, som 3F ved overenskomstforhand-lingerne i 2023 havde forslag om at få ind i priskuranten, bruges til undergulv, ikke til fugefrit gulv, der skal noget ovenpå. Epoxy kan blive malet på og er så nok under Maleroverenskomsten, mens et tykkere lag, som hældes på, nok er under Gulvoverenskomsten; der er i Maleroverenskomstens svendeprisliste under nr. 635 en pris for strygning af gulve ”med alle materialer”, og den pris omfatter efter hans opfattelse epoxy, mens han ikke i Maleroverenskomsten kan finde en pris, når epoxy hældes på. Cementbaserede produkter som ”designgulve” indebærer en væsentlig anden arbejdsproces end gulvarbejde under Gulvoverenskomsten.

**3.1.7.** Klager gør ikke gældende, at alt, hvad der efter beskrivelsen på Dansk Industris hjemmeside anses for fugefri gulve, er omfattet Gulvoverenskomstens betegnelse ”fugefri gulve”. Klagers påstand er begrænset til at angå de produkter, som den indklagede virksomhed ifølge dens hjemmeside leverer. JTI Gulventreprise er efter det oplyste blandt de tre største i branchen. Af JTI's hjemmeside fremgår, at virksomheden specialiserer sig i gulve til erhverv og industri, har mere end 25 års erfaring og opererer i hele Europa. Ud over gulvlægning tilbyder virksomheden betonfræsning og gulvstripping. Virksomhedens produkter er på hjemmesiden angivet som:

- Epoxy gulv,
- Polyurethan gulv,
- Ucrete – polyurethanharpiksgulv.

- Parkering – belægning med Coniproof fremstillet af polyurethan,
- Stentæppe,
- Flydespartel gulv.

B har forklaret, at alle produkterne beskrevet på virksomhedens hjemmeside efter hans opfattelse er fugefri gulve omfattet af Gulvoverenskomsten.

D har forklaret, at virksomheden laver alle slags gulve, bortset fra vinyl og linoleum. Deres hovedprodukt i dag er epoxygulve. De laver både gulve med epoxybelægning og gulve, hvor epoxyen bliver malet på. De bruger alle typer af belægning, noget flyder ud, andet skal spartles ud. De laver flydespartelgulve, bl.a. med støvbinding eller epoxy ovenpå. De laver undergulve af cementbaserede produkter. Der kommer hele tiden noget nyt til. Alle deres medarbejdere er ufaglærte, de har ingen udlærte gulvlæggere. De oplærer selv deres medarbejdere, og alle får et epoxy-certifikat. Alle deres medarbejdere får stillingsbetegnelsen gulvlægger. Nye medarbejdere starter typisk med at brække gammel belægning op. De har gennem alle årene anvendt Bygge- og Anlægsoverenskomsten. Indtil den her sag opstod, havde han aldrig hørt om Gulvoverenskomsten. JTI Gulventreprise har ingen sælgere eller opsøgende salg, men lever på deres renommé.

**3.1.8.** Om arbejde med epoxy bemærkes, at arbejdsgiver har pligt til at sørge for, at sådant arbejde kun udføres af personer, som har lovpligtig uddannelse til det. Der er tale om en 2-dages uddannelse.

**3.1.9.** Klager har til støtte for sit standpunkt anført, at der i fagretlig praksis har været enighed mellem overenskomstparterne om, at fugefri gulve er omfattet af Gulvoverenskomsten, og at arbejdet ikke er omfattet af Bygge- og Anlægsoverenskomsten.

I en sag vedrørende Teqton, som på sin hjemmeside fremstiller sig selv som specialister i fugefri betongulve og med produkter som bl.a. flydespartel og epoxy, hedder det i referat af organisationsmøde afholdt den 5. august 2014 bl.a.:

”3F gjorde opmærksom på virksomheden faglige dækningsområde var fordelt på 2 overenskomster.

Firmaet oplyser til dette, at det er man bekendt med, og oplyste de 2 ansatte der arbejder på overfladedelen er beskæftiget på Gulvoverenskomsten.”

I en sag vedrørende Areo Gulve A/S udførte virksomheden gulvarbejde under Bygge- og Anlægsoverenskomsten. 3F var af den opfattelse, at arbejdet ikke var omfattet af Bygge- og Anlægsoverenskomsten og varslede konflikt til støtte for opnåelse af overenskomst for arbejde med fugefri gulve (Gulvoverenskomsten). DI var af den opfattelse, at arbejdet ikke kun var omfattet af Gulvoverenskomsten, men som tillært arbejde også af Bygge- og Anlægsoverenskomsten. Der blev indledt en sag herom ved faglig voldgift. Sagen blev afsluttet forligsmæssigt ved, at virksomheden overgik til Gulvoverenskomsten. Det hedder i forliget af 11. november 2014 bl.a. at det er indgået ”på baggrund af virksomhedens ønske om at ændre overenskomstforhold” og ”uden præjudice for andre virksomheder”.

En sag vedrørende Hewikut A/S, som på sin hjemmeside præsenterer sig som leverandør af epoxy- og polyurethangulve er også afsluttet forligsmæssigt. Det hedder i referat af organisationsmøde afholdt den 25. maj 2023, at forliget ”indgås som en konkret, forhandlet løsning og afslutter endeligt den opståede tvist mellem virksomhed og 3F”. Det fremgår af det fremlagte materiale om sagen, at den bl.a. angår efterbetaling efter Gulvoverenskomsten til medarbejdere aflønnet efter Bygge- og Anlægsoverenskomsten, og det hedder i et referat af et organisationsmøde afholdt den 25. januar 2023, at ”DI DIO III tilkendegiver, at pensionsvilkårene i Gulvoverenskomsten er gældende for gulvlæggere”.

**3.1.10.** Indklagede har til støtte for sit standpunkt, at ”fugefri gulve” kan udføres under Bygge- og Anlægsoverenskomsten, henvist bl.a. til, at ”Udstøbning af flydebeton” er prissat i Priskurant for bygge- og anlægsarbejde 2020 aftalt mellem Dansk Byggeri (nu DIO III) og 3F, ”Støbning af betongulve i baner” i Vejledende Tider, afsnit 6.45-03. Herom har B forklaret, at disse pris aftaler ikke omfatter fugefri gulve, men det der ligger nedenunder – flydende gulve nivellerer sig selv, et betongulv kan aldrig være fuldstændig plant.

Som eksempler på ”fugefri gulve” har indklagede fremlagt hjemmesideprint fra Stone & Wood Entreprise (”Specialister i kvalitetssikrede undergulve”, ”betongulv”) og Uniplan Danmark A/S (”specialister i undergulve”, ”Tyndpuds/flydemørtel ... til viderebehandling eller gulvbelægning”). Indklagede har i øvrigt henvist til, at 3F har anmodet om organisationsmøde under henvisning til Bygge- og Anlægsoverenskomsten i flere sager, bl.a. vedrørende ”støbning af betongulve” udført af Uniplan Danmark A/S (brev af 7. maj 2020), ”støbning af



undergulv, gulve og overgulve” udført af TW Byggeri ApS i breve af 21. februar og 10. maj 2022 og ”støbning af betongulve, herunder slidlag” udført af Stone & Wood Entreprise ApS i brev af 12. maj 2023. B har herom forklaret, at betongulve og slidlag er under Bygge- og Anlægsoverenskomsten, og at han ikke kan se, hvad der forstås ved ”undergulv, gulve og overgulv”.

### **3.2. Opmandens bedømmelse**

DIO III og 3F har bl.a. indgået Gulvoverenskomsten og Bygge- og Anlægsoverenskomsten. Begge overenskomster indledes med bestemmelser, som fastlægger deres anvendelsesområde. Begge overenskomster gælder for det arbejde, de omfatter, uanset hvem der udfører det. De indeholder forskellige bestemmelser om løn og arbejdsvilkår. Udgangspunkter er, at overenskomster indgået mellem samme overenskomstparter forstås således, at de er i indbyrdes harmoni og derfor som udgangspunkt har hver sit anvendelsesområde, som ikke lapper ind over hinanden, jf. herved kendelse af 19. juli 2022 i faglig voldgift 2022-171 mellem 3F og DIO III.

Arbejdet ”fugefri gulve” er i Gulvoverenskomstens § 1, stk. 2, udtrykkeligt angivet som et arbejdsområde, som Gulvoverenskomsten dækker. Der er derimod ikke i Bygge- og Anlægsoverenskomsten en tilsvarende udtrykkelig angivelse af, at arbejdet ”fugefri gulve” er omfattet af denne, og der er efter det oplyste heller ikke i Bygge- og Anlægsoverenskomsten eller andre aftaler på dennes område noget steds en udtrykkelig prissætning eller anden regulering af arbejde betegnet ”fugefri gulve”.

På denne baggrund er det efter ordlyden af de to overenskomster udgangspunktet, at arbejdet ”fugefri gulve”, som udtrykkeligt er omfattet af Gulvoverenskomsten, ikke er omfattet af Bygge- og Anlægsoverenskomsten.

I Gulvbranchens ensidigt udarbejdede, aktuelle hjemmesidebeskrivelse af, hvad der i branchen menes med ”fugefri gulve”, er der en angivelse af, at der er 3 typer: hærdeplastbaserede, bitumenbaserede og cementbaserede. Efter bevisførelsen lægges det imidlertid til grund, at betegnelsen ”fugefri gulve” i forholdet mellem overenskomstparterne er kommet til i 1990’erne som udtryk for et nyt arbejdsområde og alene omfatter hærdeplastbaserede gulve, som lægges på flydende og nivellerer sig selv under hærkning, og gulve, som type- og arbejdsprocesmæssigt må anses for sidestillet hermed. Det er således kun sådanne ”fugefri gulve”, som i

kraft af områdebeskrivelsen i Gulvoverenskomsten som udgangspunkt må anses for ikke at være omfattet af Bygge- og Anlægsoverenskomsten. I det følgende anvendes udtrykket ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomstens forstand som betegnelse for hærdeplastbaserede gulve og gulve, som type- og arbejdsprocesmæssigt må anses for sidestillet hermed.

Udgangspunktet kan fraviges ved aftale mellem overenskomtparterne. Der er da også mellem overenskomtparterne udtrykkeligt aftalt om forskellige arbejdsfunktioner, at de kan udføres under flere overenskomster. En sådan udtrykkelig aftale foreligger ikke om afgrænsningen mellem Gulvoverenskomsten og Bygge- og Anlægsoverenskomsten for så vidt angår ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomstens forstand.

En fravigelse af udgangspunktet kan i overensstemmelse med almindelige aftaleretlige og arbejdsretlige principper også følge af en fælles forståelse, andre aftaler mellem parterne eller praksis mellem dem. Der er imidlertid ikke under sagen fremkommet noget, som giver holdepunkt for at anse udgangspunktet for fraveget på denne måde.

Den fremlagte fagretlige praksis dokumenterer heller ikke noget sådant. Hertil kommer, at der ikke foreligger oplysninger om, at arbejdet ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomstens forstand skulle være vanskeligt at adskille fra andet arbejde. Der foreligger heller ikke en mulig udvikling fra faglært arbejde dækket af én overenskomst til ufaglært (tillært) arbejde dækket af en anden overenskomst. Bygge- og Anlægsoverenskomsten omfatter ganske vist, når bortses fra struktører, i det væsentligste ufaglært arbejde, men Gulvoverenskomsten omfatter både faglært og ufaglært arbejde, og arbejdsområdet ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomstens forstand er udtrykkeligt nævnt som en del af denne.

På denne baggrund kan arbejdsområdet ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomstens forstand ikke anses for omfattet af Bygge- og Anlægsoverenskomsten.

Spørgsmålet er herefter, om de J.T.I.-produkter, som indgår i klagers påstand, må anses for ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomstens forstand.

De under sagen fremlagte oplysninger om virksomhedens enkelte produkttyper synes i første række at være rettet mod virksomhedens kunder. Produktbetegnelser som ”Epoxy gulv”, ”Parkering” og ”Flydespartel gulv” er af noget forskellig karakter. Det nærmere slægtskab

mellem produkttyper og arbejdsprocesser er ikke under sagen blevet således belyst, at det findes betryggende for hver enkelt type at tage endelig stilling til, om der er tale om arbejde, der må anses for at have karakter af ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomstens forstand, selv om betegnelser som f.eks. ”Epoxy gulv” og ”Polyurethan gulv” peger klart i retning af, at der er tale om ”fugefri gulve” i Gulvoverenskomstens forstand.

På denne baggrund tages klagers påstand – som det mindre i det mere – til følge, i det omfang der er tale om hærdeplastbaserede gulve eller gulve, som type- og arbejdsprocesmæssigt må anses for sidestillet hermed.

**Thi bestemmes:**

Indklagede, Dansk Industri Overenskomst III for J.T.I. Gulventreprise A/S, skal anerkende, at Bygge- og Anlægsoverenskomstens fagområde ikke omfatter den indklagede virksomheds produkter – Epoxygulve, Polyurethangulve, Ucrete, Parkering, Stentæppe og Flydespartelgulve – i det omfang der er tale om hærdeplastbaserede gulve eller gulve, som type- og arbejdsprocesmæssigt må anses for sidestillet hermed.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl